



# RETTEEN I RANDERS DOM

afsagt den 1. december 2023

---

Sag BS- [REDACTED]

A [REDACTED]  
[REDACTED]

og

K [REDACTED]  
[REDACTED]

mod

L [REDACTED]  
(advokat Jacob Fenger)

og

K [REDACTED]  
(advokat Jacob Fenger)

Denne afgørelse er truffet af dommer Marianne Hornbjerg.

## Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen, der er modtaget i retten den 29. november 2021, angår om sagsøgerne, A [REDACTED] og K [REDACTED] (herefter T [REDACTED] i), har opnået ejendoms-hævd over en del af de sagsøgte, L [REDACTED] og K [REDACTED] [REDACTED]s (herefter D [REDACTED]), ejendom. Sagen angår videre, om D [REDACTED] skal erstatte T [REDACTED]s udgifter til skelforretning i anledning af hævdsagen. Sagen angår endelig, om T [REDACTED] har pådraget sig et erstatningsansvar som følge af

påstået fældning af træer på D [REDACTED]s ejendom, og i givet fald størrelsen af et sådant erstatningskrav.

A [REDACTED] og K [REDACTED] har nedlagt følgende påstande:

Påstand 1:

De sagsøgte tilpligtes at anerkende, at beliggenheden af det matrikulære skel mellem ejendommen matr.nr. [REDACTED], og ejendommen matr.nr. [REDACTED], er som angivet på bilag 50 med stiplede linje.

Påstand 2:

De sagsøgte tilpligtes til sagsøgerne at betale kr. 67.070,00 inkl. moms med tillæg af procesrenter fra sagens anlæg til betaling sker foruden sagsomkostninger.

Over for de sagsøgte selvstændige påstand C:

Frifindelse.

L [REDACTED] og K [REDACTED] har nedlagt følgende påstande:

A. Overfor sagsøgers påstand 1 nedlægges påstand om frifindelse.

B. Overfor sagsøgers påstand 2 nedlægges påstand om frifindelse, subsidiært betaling af et mindre beløb end påstået.

C. Sagsøgerne tilpligtes til de sagsøgte at betale kr. 303.750,00 med tillæg af rente fra sagens anlæg til betaling sker.

### Oplysningerne i sagen

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Ægteparret T [REDACTED] ejer ejendommen matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED]. Ejendommen er en fritidsbolig og har været ejet af ægteparret siden 13. oktober 1997.

Ægteparret T [REDACTED] ansøgte i 2007 [REDACTED] Kommune om byggetilladelse til opførelse af et nyt sommerhus på grunden. I forbindelse med byggeansøgningen udarbejdede Landinspektørfirmaet [REDACTED] en skelafsætning af grunden med indplacering af det påtænkte byggeri, der dog ikke blev til noget.

Ægteparret D [REDACTED] købte med overtagelse 1. januar 2018 ejendommen matr.nr. [REDACTED], beliggende [REDACTED].

■. Ejendommen, der er en fritidsbolig, havde forud for overtagelsen været ejet af H ■ og dennes søster, V ■, siden 1996.

Ægteparret D ■ fik i februar 2020 Landinspektørfirmaet ■ til afsætte og indmåle skellet for deres ejendom ind mod ægteparret T ■'s ejendom. Af landinspektørens orienteringsbrev af 24. februar 2020 til ægteparret T ■ fremgår:

”Landinspektør ■ har på begæring af ejerne af matr.nr. ■ og for deres regning afsat og indmålt skellet for denne ejendom mod Deres ejendom, matr.nr. ■ smst., således som det fremgår af vedlagte tryk af sagens måleblad.

Skellet er afsat på grundlag af og i overensstemmelse med matriklens oplysninger og forholdene i marken.

Hvilket herved meddeles til Deres orientering.”

T ■ indgik i foråret 2021 en aftale med ■ om blandt andet træfældning ved skel. Efterfølgende opstod der mellem T ■ og D ■ en tvist om, hvorvidt T ■ havde ladet fælde træer på D ■'s ejendom.

På den baggrund indkaldte T ■ D ■ til skelforretning efter udstykningslovens § 36. Skelforretningen blev afholdt den 15. september 2021 og af landinspektør ■'s redegørelse af 20. september 2021 fremgår:

”Skelforretning rekvireret af:

Advokat ■, på vegne af K ■ og A ■, ejere af matr.nr. ■.

Indkaldte til skelforretningen:

K ■ og A ■, som ejere af matr.nr. ■.

K ■ og L ■, som ejere af matr.nr. ■.

Tidspunkt for skelforretningen:

15.09.2021 kl. 13.30.

Til stede ved skelforretningen:

Advokat ■  
A ■

Advokat [REDACTED]  
 K [REDACTED]  
 L [REDACTED]

J [REDACTED], søn He [REDACTED], ejer af matr.nr. 1t fra 1965-1997.

H [REDACTED], sammen med V [REDACTED] (søster) ejer af matr.nt. 1s fra 1996-2017. 3. generation på ejendommen.

P [REDACTED], V [REDACTED]s ægtefælle.

[REDACTED], landinspektør og J [REDACTED], assistent.

Baggrund for skelforretningen: Der er opstået uenighed om beliggenheden af det fælles skel imellem ejendommene udløst af træfældning ved skel, ønske retablering af beplantning samt afmærkning af skel på stedet til brug ved fremtidig indretning og vedligeholdelse. Der er af parterne fremsendt beretninger fra tidligere beboere i området samt diverse fotos, disse bilægges.

Beskrivelse af forholdene: forud for skelforretningen er der foretaget besigtigelse på stedet og opmåling. Skelforretningen vedrører ejendomsgrænsen imellem matr.nr. 1s og 1t.

Arealet langs det fælles skel fremstår yderst imod [REDACTED] holdt som plæne på matr.nr. 1s og mere vildt på matr.nr. 1t. Der er ved skellet udlagt sten på begge sider af hybenkrat. Kort efter de udlagte sten bærer arealet langs skel præg af træfældning og evt. spor af brugsgrænser er ikke at se. På den anden side af hybenkrattet er der opsat tentorpæle som længere inde er påsat et trådhegn gående til bagskellet. Trådhegnet vurderes at være af nyere dato. Efter brændeskuret er et stykke holdt som plæne mod matr.nr. 1s og mere vildt mod matr.nr. 1t. Der er ikke tegn på ældre brugsgrænser. Det sidste stykke til bagskellet er der plantet en nålehæk på den sydlige side af trådhegnet. Nålehækken vurderes at være sat i nyere tid. Der er ikke tegn på ældre brugsgrænser.

Egne undersøgelser: forud for skelforretningen er der indhentet alle foreliggende oplysninger til skellet for ejendommene fra Geodatastyrelsen. Der er foretaget besigtigelse og opmåling på stedet af brugsgrænser, signifikante terrænelementer mv samt gennemført undersøgelser og vurderinger af tilgængelige luftfotos, udstykningsmål og matrikelkort.

Skelforretningens forløb:

Skelforretningen indledtes med en gennemgang af forretningens baggrund samt bestemmelserne om omkostningsfordeling, habilitet, indvarsling mv. Dernæst blev der redegjort for forretningens forløb, som det vil være med eller uden forlig om skellets beliggenhed. Jeg redegjorde for de forhold, der vil ligge til grund for min fastlæggelse af ejendomsgrænsen herunder af min hævdsvurdering og betingelserne herfor.

Det registrerede skel, som beregnet på baggrund af opmåling og udstykningsmål, blev umiddelbart inden skelforretningens start visualiseret ved hjælp af rødtoppede træpinde. Vi gik turen langs denne linie.

Jeg redegjorde for mine undersøgelser herunder min opmåling, udstykningsmålene og mine studier af ortofotos og foreliggende oplysninger til skellets fastlæggelse, samt andre landinspektørers arbejde med skellet.

Herefter fik parterne mulighed for at udtale sig.

Parternes synspunkter:

J [redacted] oplyser:

At J [redacted]s far køber matr.nr. 1t i 1965. At han har deltaget i tilplantningen af læbæltet. At de planter en 2-3 rækker træer som læhegn langs skel. At den yderste række plantes i skel, således at de øvrige rækker står på matr.nr. 1t. J [redacted] udpeger en større poppel stående helt vestligt mod bagskellet som værende sammenfaldende med den yderste træække fra den oprindelige beplantning.

A [redacted] oplyser:

At de (K [redacted] og A [redacted]) købet grunden i 1997 som beset. At han har slået græs hvert år. At der har været tale med K [redacted] og A [redacted] og et fælles raftehegn i umiddelbar forbindelse med sommerhusene. At de i forbindelse med tidligere afmærkninger af skellet ikke er blevet gjort opmærksom på den uoverensstemmelse imellem det registrerede skel og forholdene på stedet.

K [redacted] oplyser:

At græsset på matr.nr. 1t ikke har været slået. At der har været tale om et raftehegn imellem sommerhusene, men ingen aftale.

P [redacted] oplyser:

At han, i læhegnet løbende har genplantet piletræer i takt med at de eksisterende er gået ud. At den poppel J [redacted] udpeger aldrig har været en del af læhegnet, men stod forskudt fra hegnet på matr.nr. 1s.

H [redacted] oplyser:

At købsaftalen for matr.nr. 1s blev underskrevet 2017/2018. At den poppel J [redacted] udpeger aldrig har været en del af læhegnet, men stod forskudt fra hegnet på matr.nr. 1s. At han sammen med sin far har plantet pilerækker som læhegn, at der igen på ydersiden af læhegnet har været et stakit som stod i skel. At rodskuddene fra en pil vestligt omkring ende af nålehækken er fra den oprindelige yderste række. At det ikke har muligt at slå / holde græs på arealet omkring skel pga. pileurt mv.

J [redacted], V [redacted] og P [redacted] erklærer sig enig i H [redacted] [redacted] s udsagn.

L [redacted] oplyser:

At de ser på ejendommen første gang i 2017 og overtager i 2018. At K [redacted] og A [redacted] har påpeget et stort træ og spurgt om de måtte fælde det og påpeget at det stod i skel. Efterfølgende er der fældet længere ind. At der i deres tid på ejendommen ikke har været ryddet eller slået græs fra matr.nr. 1t mod og ved skel.

[redacted] oplyser:

At jeg mangler at forstå tidsperspektivet og den fysiske udstrækning af den råden der hævdes. Hertil oplyser A [redacted] at den fysiske udstrækning i øst til vest udstrækning svarer til sommerhuset på matr.nr. 1t. Evt. tidligere brugsgrenser er væk i forbindelse med træfældningen. Direkte adspurgt kan A [redacted] ikke udpege den grænse han hævder at have rådet til eller redegøre for tidsperspektivet eller hvornår arealet stoppede med at fremstå som en slået plæne. Hertil påpeger J [redacted], H [redacted], V [redacted] og H [redacted] igen at der aldrig har været græs på nævnte areal men pileurt og andet kratbevoksning.

Fastlæggelse af skellet:

Jeg gentog de grundlæggende betingelser, der skal være til stede for at kunne opnå ejendomshævd:

- der skal kunne defineres en grænse for arealet (grænsehævd)
- der skal være rådet til denne grænse i mindst 20 år
- der skal være rådet uberettiget (uden aftale)
- der skal være rådet, som var man ejer

På baggrund af mine undersøgelser, forholdene på stedet samt parternes oplysninger fandt jeg at:

For så vidt angår skellet imellem matr.nr. 1s og 1t at det er tilstrækkeligt fastlagt, at ejendomsgrænsen imellem ejendommene ikke har ændret sig

som følge af hævde. Hævdspåstanden kan ikke godtgøres da der ikke er redegjort for en fast defineret brugsgrænse samt at der er modstridende udsagn angående anvendelsen af arealet langs skel, brugsgrænse, og tidsperspektiv. Skellet fastholdes derfor som udstykningsmålene. Skellet forløber i en ret linie. Der afsættes tre jernrør med skeltegn som mellempunkter.

Skelforrettningens resultat er således, at:

Skellet fastholdes imellem matr.nr. 1s og 1t.

Der blev ikke indgået forlig om skellet, idet kun ejerne af matr.nr. 1s K [REDACTED] og L [REDACTED] tiltrådte erklæringen, der bilægges.

Omkostningsfordeling:

Der blev ikke opnået forlig om omkostningsfordeling.

Nærværende redegørelse kan af parterne fremsendes til kommunens hegnssyn med anmodning om at foretaget omkostningsfordeling.”

Omkostningerne til skelforretningen udgjorde 67.070 kr.

Anlægsgartner E [REDACTED] har været udmeldt som skønsmand under sagen, og har udarbejdet skønserklæring af 18. februar 2023 og supplerende skønserklæring af 13. august 2023.

Følgende fremgår af skønserklæringen af 18. februar 2023:

”Spørgsmål 1:

Skønsmanden bedes registrere antal træer og bevoksninger, herunder sort og størrelse på rekvirentens matrikel, der må anses for fældet/overskåret i april 2021.

Svar på spørgsmål 1

Der er på stedet opmærket i alt 45 nedskårne træer, som efter min bedste overbevisning består af følgende arter: guldpil, gråpil, asp, bøg, eg, syren, el m.v. som følger:

1. Guldpil
2. Syren
3. Pil
4. Eg
5. Asp - udgået
6. Pil - svag og sårbar tilvækst
7. Guldpil
8. Eg

9. Eg
10. Guldpil
11. Eg
12. Eg
13. Guldpil
14. Eg
15. Eg . udgået
16. Guldpil
17. Pil
18. Asp . svag tilvækst
19. Guldpil
20. Eg + gråpil
21. 21 Guldpil
22. Guldpil . svag tilvækst
23. Eg
24. Eg
25. Gammelt piletræ
26. - - - -
27. - - - -
28. Pil
29. Asp . udgået efter nedskæring
30. Ahorn
31. Asp . udgået efter nedskæring
32. Grantræ . skyder ikke igen
33. Ahorn? . udgået efter beskæring
34. Eg
35. Bøg
36. Asp?
37. Tjørn
38. Eg
39. Bøg
40. Asp? Skyder ikke igen
41. Asp? Skyder ikke igen
42. Ask / Ahorn? Skyder ikke igen
43. Eg
44. Eg
45. Ahorn

Spørgsmål 2:

Skønsmanden bedes oplyse de samlede omkostninger til reetablering af træer og bevoksninger i samme størrelse og art fordelt på henholdsvis planter/træer og arbejds løn.

Svar på spørgsmål 2:



En gennemgribende rydning af hele arealet, vil jeg ud fra en faglig vurdering skønne at være uhensigtsmæssig og overflødig, set i forhold til beplantningens beskaffenhed og alder.

Den pågældende beplantning ville indenfor en overskuelig årrække (jeg skønner 5-10 år) have været tjenlig til en grundig beskæring, for at imødegå risiko for at træerne vælter, eller bliver åbne for træk og indkig i bunden. En beplantnings lævirkning skønnes normalt til 5xhøjden, en og god tæthed i bunden er en grundlæggende forudsætning for en ønsket lævirkning ved jorden.

En betragtelig del af de nedskårne træer skyder kraftigt igen fra roden, og vil i løbet af få år (og hurtigere end en nyetableret hegnsplantning) dække og skærme imellem grundene igen.

Tilbage står de nedskårne træer som jeg skønner, har taget varig skade, eller er gået ud på grund af nedskæringen, samt de 2 grantræer som ikke skyder igen.

15 nye træer - og heraf 2 grantræer.

Størrelser til retablering - størst mulige normale handelsstørrelse - 16-18 cm

Ø Nåletræer -

1 Pil

5 Birk

2 Eg

5 Asp

2 rødgran / Omorica gran

En sådan beplantning vil kunne etableres for anslået:

Kr. 275.000,00 inkl. moms, fordelt på:

Planteleverance:	kr.	40.000,00
Plantning og hjælpematerialer m.v.	kr.	30.000,00
Etableringspleje og vanding i 5 år	<u>kr.</u>	<u>150.000,00</u>
I alt	kr.	220.000,00
Moms 25%	<u>kr.</u>	<u>55.000,00</u>
Inkl. moms	<u>kr.</u>	<u>275.000.00</u>

Spørgsmål 3:

Såfremt skønsmanden ikke ser sig i stand til at skønne over antallet af fældede træer og bevoksninger i april 2021 grundet det forhold, at der forløbet ca. 1 år siden fældningerne, bedes skønsmanden foretage sin besvarelse på baggrund af sagsøgttes egne registreringer fra maj 2021, der er fremlagt i sa-

gen som **bilag R**, idet det bemærkes, at sagsøger ikke anerkender sagsøgtets registrering som retvisende.

Svar på spørgsmål 3:

Da jeg skønner mig i stand til at vurdere de fældede træer ud fra stubbene / genvækst på stedet, er spørgsmålet ikke besvaret."

Følgende fremgår af den supplerende erklæring af 18. august 2023:

"6. Supplerende spørgsmål fra rekvirenten

Spørgsmål SS 1:

Det fremgår af skønsmandens besvarede spørgsmål 2, at:

*"En betragtelig del af de nedskårne træer skyder kraftigt igen fra roden, og vil i løbet af få år (og hurtigere end en nyetableret hegnsplantning) dække og skærme imellem grundene igen.*

*Tilbage står de nedskårne træer som jeg skønner, har taget varig skade, eller er gået ud på grund af nedskæringen, samt de 2 grantræer som ikke skyder igen."*

Skønsmanden bedes med udgangspunkt i sin besvarelse markere på kort / luftfoto placeringen af de 15 træer, som skønsmanden skønner, har taget varig skade eller er gået ud på grund af nedskæringen, samt de 2 grantræer som ikke skyder igen.

Svar på spørgsmål SS 1:

På vedlagte kortbilag er indføjet en omtrentlig placering af træer, som ikke viser tegn på genvækst. Det lykkedes mig af genfinde 12 stubbe.

Området er i dag præget af megen genvækst, og domineret af en del bævre-asp. Når bævreasp nedskæres, er den kendt for sine mange rods kud; villigt og bredt; væk fra placeringen af det oprindelige træ.

Spørgsmål SS 2:

Skønsmanden bedes om muligt vurdere ud fra besigtigelsen af disse træers nedskæringer, om disse træer mest sandsynligt er fældet af privatpersoner, der handler uden for sit erhverv, eller af et professionelt træfældningsfirma.

Svar på spørgsmål SS 2:

Det skønnes ikke muligt, ud fra sårflader m.v., at afgøre, hvorvidt fældningen er udført af en privatperson, eller en professionel.

Hvis opdraget / sigtet med beskæringen har været at skære ned, så genvækst modereres, så er den udførte nedskæring lykkedes, men har opdraget / sigtet været en beskæring, med sigte på reduktion / fornyelse; har metoden været forkert. Men igen, hvorvidt der er en professionel, eller en privatperson, kan jeg ikke afgøre.

Spørgsmål SS 3:

Skønsmanden bedes om muligt datoanslå, hvornår nedskæringen af de, jf. sagsøgernes fremlagt opmålingsplan, angivne 46 træer er sket.

Svar på spørgsmål SS 3:

Der er ikke muligt for mig at tidsfæste fældningstidspunktet ud over, at det skønnes udført i vinterhalvåret 2020. Og datomæssigt kommer jeg det desværre ikke nærmere. Et tværsnit i en afskåret pilegren fra arealet bekræfter dette.

Spørgsmål SS 4:

Skønsmanden bedes vurdere, hvor høje de 15 træer har været ud fra deres trærod.

Svar på spørgsmål SS 4:

Jeg vil skønne, at den nedskårne beplantning har haft en højde på omkring 7.9 meter.

Spørgsmål SS 5:

Skønsmanden bedes vurdere, hvor høje de anførte piletræer har været ud fra deres trærod.

Svar på spørgsmål SS 5:

Jeg vil skønne, at de nedskårne pil har haft en højde på måske op til 12.15 meter.

Spørgsmål SS 6:

Skønsmanden bedes vurdere, om de 15 træer inden for en overskuelig årrække evt. skulle have været nedskåret for at imødegå risiko for at vælte, eller at træerne ville blive åbne for træk og indkig i bunden.

Svar på spørgsmål SS 6:

De omtalte 15 træer har ikke været i umiddelbar risiko for at vælte. En faglig beskæring og pleje vil kunne tilsikret, at beplantningen over tid ikke bliver åbne for træk og indkig i bunden.

## **7. Supplerende spørgsmål fra modpart 1**

### Spørgsmål SS IA:

Skønsmanden har ved sin besvarelse af spørgsmål 1 registreret arten af de i alt 45 nedskårne træer. Ved nogle af disse træer er det anført "skyder ikke igen", "udgået efter nedskæring" og "udgået". Skønsmanden bedes oplyse, om nogle de øvrige træer som skønsmanden har registreret genskabes af egen vækst som tilsvarende, lignende træer, som disse så ud før fældningen?

Svar på spørgsmål SS IA:

Træerne er nu på vej til at genskabe beplantningens tidligere funktion. Det bliver dog visuelt aldrig det samme igen. Men funktionen vil blive genoprettet.

Hvor træer som ikke skyder igen .mangler., er der i dag stedvist åbent for indkig.

### Spørgsmål SS IB:

Skønsmanden bedes estimere, hvornår det pågældende læbælte efter genplantning kan antages at være genskabt som før fældningen, når der henses til det vækstmiljø, som planterne befinder sig i.

Svar på spørgsmål SS IB:

Genplantes der med de omtalte 15 træer, er det mit skøn, at det bør kunne forventes, at den oprindelige tæthed og afskærmning mod indkig, lævirkning m.v. vil være reableret; når den 5- årigt etableringsperiode er overstået.

Dette under forudsætning af, at de eksisterende træer og buske ikke får lov til at hæmme væksten for de indplantede 15 træer.

Den endelige placering af de indplantede træer vil jeg anbefale sker i samarbejde med ejeren af grunde."

Der er under hovedforhandlingen afspillet en video optaget af ægteparret D ■■■ den 25. april 2021.

## **Forklaringer**

Der er afgivet partsforklaring af A [redacted] og L [redacted] og vidneforklaring af N [redacted], K [redacted], H [redacted], O [redacted], K [redacted], landinspektør [redacted] og skønsmand E [redacted].

A [redacted] har forklaret blandt andet, at han er uddannet arkitekt og har arbejdet som arkitekt siden 1968 og frem til 2006, hvor han gik på pension. De købte huset af den tidligere ejer, H [redacted], i 1996. De fik forevist grunden og købte huset som beset. Da de overtog huset, var der en allé mod sydskellet. Nogle af træerne var gået ud, og der var næsten træfrit på nær træskelrækken. De slog græsset ind til træskelrækken, hvor der også var et kommunikationshul med adgang til naboen. Fotoet, side 71, viser kommunikationshullet ind til naboen. Det er ham, der ses på fotoet, der er taget den 29. juli 2003. På fotoet, side 272, kan kommunikationshullet ses ud gennem sommerhusets vindue. Fotoet er fra omkring 2005/2006.

Da de overtog huset fra H [redacted], var der defineret græs ind til træskelrækken, hvilket de bibeholdt. De har slået græs ind til træskelrækken lige siden de overtog huset. I perioden fra 1997 og til omkring 2006 brugte de sommerhuset meget, og de var der tit i weekenderne, hvor de mødtes med V [redacted] og alle, naboerne på [redacted]vejen [redacted]. De slog hver især græs i åbningen ind til hinanden. Hans hustru blev syg omkring 2006/2007, og de kom derfor ikke så meget i sommerhuset. De slog kun græs, når det var nødvendigt for at holde det nede. De købte til sidst en fingerklipper til højt græs. De fik gavekort til græsslåning i julegave, og deres børn og svigerbørn hjalp dem med at slå græs. De har slået græs ind til træskelrækken helt frem til den dag, hvor D [redacted] trak en linje mellem ejendommene.

De havde en stærekasse i et træ, som de kaldte "det store stærekassetræ". Den tidligere ejer, H [redacted], havde sat stærekassen op i træet, og da den på et tidspunkt faldt ned, satte de den op igen. Der var også to fuglehuse, som havde stået der siden H [redacted]s tid.

På det øverste foto, side 73, ses deres sommerhus til højre. De har passet stærekassen på stærekassetræet og fuglefoderbrættet, der ses til venstre i billedet. Stærekassetræet ses længst til venstre på det nederste foto, samme side. De har ikke på noget tidspunkt modtaget indsigelser mod deres råden. Han formoder, at naboen gennem kommunikationshullet, der ses midt i billedet, kunne se, at de rådede over arealet.

Foderbrættet og stærekassetræet med stærekassen kan ses ud gennem sommerhusets vindue på fotoet, side 74. Træskelrækken/-linjen har været den operative skellinje. Der var en ikke definerbar beplantning fra kommunikationshullet og op til beplantningen ved [redacted]vejen.

Det nederst foto, side 74, er fra 2016, hvor de fik taget jordbundsprøver. Det store træ, der ses i midten af billedet, er stærekassetræet, og kommunikationshullet ses yderst til højre i billedet. Stærekassetræet står på det areal, de er uenige om. På fotoet, side 98, ses kommunikationshullet ud gennem sommerhusets vindue.

Fotoet, side 124, viser noget af sommerhusets grund. De har kun slået græs ind til træskelrækken, der ligger sydligere end den matrikulære grænse.

På fotoet, side 273, ses deres sommerhus til højre og D [redacted]s sommerhus til venstre. D [redacted]s opsatte pludselig pæle midt i græsset. De havde indtil da slået græsset ind til træskelrækken.

På fotoet, side 269, ses en brændestabel midt i billedet mellem deres og D [redacted]s sommerhus. De har placeret brændestablen og slået græsset bag den. De slog nok græs omkring 1½ meter bag brændestablen ind mod D [redacted]s, svarende til to gange bredden på en græsslåmaskine. Fotoet, side 115, er taget den 3. juli 2007. De havde fældet træerne og slog græs bag brændestablen. De træer, der ses i baggrunden, er en del af træskelrækken. Den sydlige side af stærekassetræet tangerer det matrikulære skel. Han og D [redacted]s blev enige om, at de træer, der stod i en linje fra stærekassetræets sydside og op til træskelpælen mod [redacted]vejen, skulle fældes. Træskelpælen havde stået der siden H [redacted]s tid.

Det var under skelforretningen svært at udpege det areal, som de havde slået græs på. D [redacted]s havde sat skelpæle op, og træerne var blevet fældet og lå hulter til bulter. Der var ikke noget, der lignede sig selv mere. Arealet kunne kun ses på de gamle billeder. Det var en noget urolig skelforretning, og landinspektøren kiggede ikke ret meget på billederne.

Fotoet, side 302, er fra august 2023, Det ses af billedet, at der er vokset beplantning op, eftersom der ikke er blevet slået græs på arealet i en længere periode. De passede græsset og sørgede for, at arealet ikke voksede til.

På det nederste foto, side 73, ses et cykelstativ til venstre for bilen. Cykelstativet står på hans grund. Stærekassetræet, der ses til venstre i billedet, står sådan, at det tangerer matrikelgrænsen, men inde på deres egen grund. Alt til højre for stærekassetræet er deres egen grund. Græsslåningen er foretaget på deres egen grund. Det krumme træ står på D [redacted]s grund, og de har også slået græs her. De har kun slået græs dér, hvor der var græs. De har ikke rørt ved beplantningen. De har rådet over D [redacted]s grund, da de har slået græs bag brændestablen og i kommunikationshullet, som begge dele ligger på D [redacted]s side af matrikelgrænsen. Der er træer på begge sider af matrikelgrænsen.

Fotoet, side 115, er taget i 2007 og viser deres brændestabel. Noget af brændet ligger på D [redacted]s grund. De har ikke fået påtale for deres råden fra H [redacted] og V [redacted]. Brændestablen, der ses til højre for afmærkningen på billederne, side 218 og 219, er ikke den samme brændestabel, som ses på fotoet, side 115. Brændestablen, der ses på billederne, side 218 og 219, udgør resterne af de træer, der blev fældet og solgt. Han kan ikke udtale sig om, hvorvidt brændestablen ligger samme sted som brændestablen, der ses på billedet, side 115. Han kan ikke se andre brændestabler på fotoet, side 268, end den, som han allerede har udpeget. Fotoet er fra 2008 eller 2009, og det må være de træer, der er blevet fældet og opmagasineret på det tidspunkt. Han ved ikke om, den sort/gule afmærkning, der ses på billederne, side 218 og 219, løber fra træskelpælen ved [redacted]-vejen og ned. Den skelpæl, som landinspektøren satte op, står nordligere end den gamle træskelpæl.

Han og L [redacted] stod og talte om den forestående træfældning ved den træstub, der ses på det øverste foto, side 212. Træstubben er det gamle stærekassetræ. Den linje, som L [redacted] trak, tangerer den linje, som blev trukket fra stærekassetræet og op til skelpælen ved vejen. Der var sammenfald mellem de to linjer.

Han lavede en aftale om træfældning med et professionelt firma, og en ansat fra firmaet kom ud og kiggede på grunden en søndag. Han og den ansatte gik rundt på hele grunden, og han viste vedkommende, at der skulle fældes fra stærekassetræet og i en lige linje op til træskelpælen, svarende til det trådhegn, som L [redacted] havde sat op. Han er lige så uforstående over for, at der er blevet fældet træer på den anden side af linjen, som de andre. Det er ikke i overensstemmelse med det, han aftalte med den ansatte fra firmaet. Han ved ikke, om firmaet har fældet træerne ved en fejl. De modtog efterfølgende nogle sms'er om, at de havde fældet træer på D [redacted]s grund. Han talte med firmaet, der oplyste at de ikke havde fældet træer på naboens grund. Der gik nok en uge fra han havde haft besøg af firmaet og til de påbegyndte træfældningen. D [redacted] har selv fældet træer på grunden både før og efter træfældningen.

De snit, der ses på de fældede træer på fotoet, side 219, ser friske og nye ud. Han stiller sig uforstående over for, hvordan de er blevet fældet, da en fagmand ikke fælder i forskellige højder. Det er træfældningsfirmaet, der har fældet på deres grund til højre for trådhegnet, der ses på det nederste foto, side 213. Stubbene ser næsten ens ud i højden.

De gik første gang med overvejelser om at bygge nyt sommerhus i 2007. Kommunen ville ikke acceptere en gammel blyantstegning. De fik derfor en landinspektør til at udarbejde et matrikelkort, som blev sendt ind til kommunen. De interesserede sig ikke for, hvor skellet gik eller hvor der var opsat skelpæle. De skulle kun bruge matrikelkortet til byggeansøgningen. Deres daværende na-

boer, V [redacted] og H [redacted], sagde heller ikke noget om, at skellet lå på deres grund. Det er deres opfattelse, at skellet altid har været der, hvor træskelrækken var.

L [redacted] har forklaret blandt andet, at han er speciallæge i infektionssygdomme og ansat som overlæge og uddannelsesansvarlig på medicinsk afdeling [redacted]. De købte sommerhuset på [redacted] 42 i 2017 med overtagelse pr. 1. januar 2018. På det tidspunkt var grunden på [redacted] 40 meget tilvokset og præget af træer og hybenbuske af ældre herkomst. Græsset i indkørslen var klippet i en rektangulær form. Da de fik sommerhuset formelt overdraget i januar 2018, gik H [redacted] med ham med rundt på grunden og gennemgik skellet med ham. De begyndte med bagskellet, hvor der stod to skelpæle. De brugte mere tid i forhold til skellet mod T [redacted], hvor der var en trælinje; en række af fyrretræer på T [redacted]s grund. Bevoksningen ind til T [redacted]s grund bestod mest af krat og beplantning. Det skel, som han fik anvist af H [redacted], svarede til det, som han fik oplyst af landisnpektøren i 2020. Det så ud som på oversigtsfotoet.

Fotoet, side 191, er taget fra stranden ned mod deres hus i 2018. Der var en del underbevoksning med hyben og snerler. De fik efterfølgende ryddet op i det sådan, at de kunne gå mellem træerne ved huset. De parkerede deres bil langs træerne. Fotoet, side 192, er taget om efteråret fra sommerhuset og ned mod vandet. Der var mest løvbærende træer. Den lyse markering, der ligner en sti, på fotoet, side 193, stammer fra en vandledning, som de fik gravet ned. Fotoet, side 194, er taget så man kigger over mod T [redacted]s grund skråt fremad. Skellinjen kan ikke identificeres på billedet; den ligger længere bagud.

Der var en åbning i beplantningen, da de overtog sommerhuset. H [redacted] oplyste, at åbningen var blevet brugt til at besøge hinanden, men det var ikke et tema. Han fik vist skelhjørnerne, og der var ikke græsplæne på nogen af siderne, men derimod beplantning.

De brugte sommerhuset i stort set alle ferier og weekender samt mange hverdagsaftener i 2018. De så ikke T [redacted] på grunden i 2018. Græsset i indkørslen og omkring sommerhuset i nr. 40 blev klippet én gang i 2018. Han og K [redacted] brugte sommerhuset på samme måde i 2019. Han så T [redacted] første gang i 2019, hvor T [redacted] var på grunden for at slå græs, men de nåede ikke at tale sammen.

Det nederste foto, side 208, viser det trådhegn, som han satte op i februar 2020, hvor de havde skelforretningen. Han afsatte trådhegnet fra en bagskelpæl til tre afsatte skelpæle og videre til en strandbeskyttelsesskelpæl.

Han og K [redacted] brugte sommerhuset som et slags refugium under covid-19 i 2020. Det bruger sommerhuset hver weekend og ofte også på hverdagsaftener.



En aften mødte han en person, der havde købt en fingerklipper og klippede græs på nr. 40 over to dage. Grunden var meget tilvokset, og klipningen var koncentreret omkring huset.

Det nederste foto, side 213, viser en række stubbe, hvor der havde stået en stor række af fyrretræer på T■■■■■■s grund. Han har ikke set et krumt træ på sin grund; det stod på T■■■■■■s grund.

Han blev en fredag, den 15. april 2021, ringet op af A■■■■■■, der oplyste, at de skulle i gang med et byggeprojekt, hvilket var fint med ham og K■■■■■■. Han og A■■■■■■ mødtes efterfølgende bag skuret på hver sin side af trådhegnet. A■■■■■■ oplyste i den forbindelse, at han gerne ville have fældet det store træ, hvilket var i orden med ham. Han spurgte A■■■■■■, om der var andet, der genere dem, hvilket A■■■■■■ svarede nej til. A■■■■■■ oplyste, at han ville hyre et professionelt firma til opgaven. De modtog efterfølgende et par sms'er fra nogle naboer, der skrev noget i retning af, at træfældningen havde lysnet meget, og at man nu kunne se helt til Samsø. De tænkte, at det var meget naturligt, eftersom T■■■■■■s grund var meget tilgroet. De tog ud til sommerhuset den følgende weekend, og inden de nåede sommerhuset, kunne de se, at der var fældet rigtig meget. Det var meget voldsomt, og de kunne se, at der havde kørt maskiner på deres grund. Der var træstubbe, træstumper og savsmuld over det hele. De blev meget kede af det, da de havde passet meget på deres naturgrund. De forstod ikke, hvordan det kunne ske, eftersom der var blevet afsat tre skelpæle og opsat et trådhegn, ligesom A■■■■■■ havde oplyst, at han havde hyret et professionelt firma til opgaven. Han opsatte efterfølgende trådhegn fra strandbeskyttelses-skelpælen og videre ned mod skelpælen ved ■■■■■■vejen, men måtte afslutte med nogle stor hvide sten, da han ikke havde nok trådhegn. Han var bange for, om træfældningsfirmaet også ville give sig til at rodfræse på deres grund. Da de kom ud til sommerhuset, så det ud som på fotoet, side 217, og på videoen. De stod med en fornemmelse af, at der var nogen, der bare var drønet igennem og havde væltet det hele.

Han har lavet listen over fældede træer, der ses på side 239. Advokaten bad ham lave listen i maj 2021, og han lavede listen ud fra de træstubbe, der var. Nogle af piletræerne var allerede da begyndt at skyde igen. Han havde svært ved at se, hvilken slags træer, det var. Han brugte listen i forbindelse med skønsforretningen. Der var blevet afsat en anden skelpæl, "skelpæl 2", som han målte træets afstand i forhold til. Han havde sat en træpind med en mærkat ved hvert træ. Der var ingen indsigelser herimod. Alle de træer, som han har registreret, ligger på hans side af skellet og trådhegnet.

De deltog i den skelforretning, som T■■■■■■ rekvirerede, og alle havde lejlighed til at udtale sig og fremlægge fotos og andre bilag. De rekvirerede selv en landinspektør i 2020, da de havde brug for at kende strandbeskyttelseslinjen i

forhold til planlægningen af en renovering af deres sommerhus. De indgik entreprisekontrakt i 2020 og ansøgte efterfølgende om byggetilladelse. De skulle have været gået i gang med renoveringen i efteråret 2021. Sommerhuset skal ligge fem meter fra skellet mod nord ind mod T■■■■■■s grund, men skellet kan ikke afsættes så længe, der verserer en skelsag. Denne sag har derfor haft store konsekvenser for dem.

Da der ikke var udsigt til en mindelig løsning, indhentede de i 2021 tilbud på, hvad det ville koste at retablere læbæltet. J■■■■■■ besigtigede området og anvendte et softwareprogram til at udarbejde tilbuddet. Det blev pointeret, at omkostningerne ikke skulle pustes op. H■■■■■■ udarbejdede sit tilbud på baggrund af bilag og ud fra, hvad han tænkte ville være den rigtige løsning.

Som det fremgår af fotoet, side 302, er området stedvist meget bart, og de er meget mere vindudsatte end de var tidligere. Det piletræ, der stod først for på grunden, er i dag bare en busk. Mange af træerne er i dag buske og fremtræder ikke ens. Som det fremgår af fotoet, side 191, har området slet ikke samme karakter som tidligere. De har, efter at fotoet, side 191, blev taget, fjernet hyben og krat i området sådan, at de kunne gå mellem træerne, ligesom de har slået græs i området. De har også fjernet enkelte syge træer på deres egen grund, men de har ikke fældet træer på det omtvistede område.

Græsset på T■■■■■■ grund blev klippet en enkelt gang i 2018. Der var blevet klippet græs i indkørslen og rundt om huset over mod træerne, men der var ikke blevet klippet græs på deres ejendom. Han så ikke, at græsset blev klippet, men han så at der var blevet klippet græs. Det var ikke til at undgå at se, eftersom græsset var vokset op i en meters højde.

De to piletræer, der ses ud for deres sommerhus på fotoet, side 189, fik han fjernet i det efterår, hvor de overtog huset. Det er de to piletræer, der også ses på fotoet, side 196. Fotoet er fra september 2019.

Da han satte trådhegnet op, så bevoksningen nok ud som på fotoet nederst, side 74. Hans brændeskur stod i det hul, der ses i bevoksningen på samme foto, da han satte trådhegnet op.

Han har selv fjernet træer ved bagskellet for at plante en hæk efter aftale med ejeren af den grund, der støder op til bagskellet. Han havde en fagmand til at fælde de to birketræer. De har løbende ryddet op i krattet i læbæltet sådan at de kunne gå mellem træerne, men det var mest i 2019/2020.

Der var et piletræ, der brækkede efter den første skønsforretning. Han ved ikke, hvad de andre træer, angivet på skønsmandens oversigt, side 300, er. De har

fældet træer på og passet deres egen grund. Han ved ikke, om skønsmanden har fundet træstubbe, som han eller sommerhusets tidligere ejer har fældet. Han har ikke selv fældet nogen af de træer, som angivet på skønsmandens oversigt. Begæringen om supplerende syn og skøn blev først fremsat mere end et halvt år efter det første syn og skøn. Han så, at skønsmanden i forbindelse med det supplerende syn og skøn gik søgende rundt på grunden. Da de havde været i dialog om de konkrete træer i forbindelse med den første skønsforretning, tænkte han, at skønsmanden havde styr på det.

N[redacted] har forklaret blandt andet, at hun er datter af T[redacted] og ansat som bispesekretær for biskoppen over [redacted] Stift. Hun har opholdt sig i sine forældres sommerhus siden 1997 og har været der flere gange både med og uden sine børn. Hun holdt to ugers sommerferie i sommerhuset i 1997 og var der meget i 2003.

Det var primært hendes nu eksmand, der udførte græsslåning på baggrund af de gavekort, som de gav hendes forældre. De klippede helt ind til og bag et cykelstativ og helt ind til hullet til P[redacted] og V[redacted]. De klippede helt ind til bevoksningen hele vejen rundt langs træskellet. De slog også græs bag brændestablen, som ses på fotoet, side 115. Brændestablen lå længere oppe end den, der ses på fotoet, side 269. Brændestablen lå på deres egen grunden. Der var flere træer på det tidspunkt, både allétræer og skeltræer. Da allétræerne blev fældet, slog de græs ind til skeltræerne. Der kunne gå en græsplæneklipper på omkring 70 cm i bredden mellem brændestablen og skeltræerne.

De arvede en fuglekasse fra den tidligere ejer, H[redacted]. Da der var fugleunger i fuglekassen, pillede de den ikke ned. Fotoene, side 73, viser de fuglekasser, der var der. Hendes forældre har nok fået tre gavekort til græsslåning. De kom der ret ofte for at slå græs. Hvis ikke græsset blev slået, voksede det hurtigt sammen til at højt vildnis.

Den omtalte brændestabel kunne godt være den, der ses på fotoet, side 224. De kunne godt slå længere ind end bare en strimmel græs, men det gjorde de ikke, da der også var træer, og da de bare skulle kunne komme til brændestablen.

K[redacted] har forklaret blandt andet, at han arbejder som skoventreprenør, hvilket blandt andet indebærer arbejde med rydning af grunde for unødvendig vækst. Han varetager alle slags opgaver, store som små.

Han talte med A[redacted] om opgaven, og han så ejendommen, inden han gik i gang med opgaven. Han ved ikke, hvordan han skal beskrive skellet beplantningsmæssigt. Der var træer på begge sider af skellet, både på A[redacted]'s side og på naboens side. Opgaven bestod i at fjerne det, der var på A[redacted]'s side. Der var et forholdsvist tydeligt skel, og han fik det også anvist. Han kunne sagtens

se skellet. Der har selvfølgelig været skelpæle i begge ender, som han er gået ud fra. Skellet er tydeligt, hvis ejeren anviser det eller hvis der er skelpæle. Naboen havde fældet på sin side af skellet eller det var der nogen andre, der havde gjort. Det gav derfor sig selv og var ret tydeligt, hvor skellet var. Der var træer i skellet, som de lod blive stående. Han så ikke, hvem der fældede træerne på naboens grund. De var der kun i 4 timer, og han var selv med.

Han er ret overbevist om, at han var ude hos A [redacted] en uge, en måned eller nogle måneder forinden, opgaven blev udført. Han er helt sikker på, at A [redacted] var til stede og anviste, hvor opgaven skulle udføres. De gik rundt over det hele.

Forevist fotos, side 195, stod der et fyrretræ mod vandet, som indikerede skel, og et andet træ i den anden ende, som blev udpeget som skellinje. Han husker ikke, hvor lang tid, der gik fra han fik anvist, hvor der skulle fældes, og til fældningen blev udført. Tilbuddet på træfældning, side 203, er helt sikkert lavet efter besigtigelsen af grunden.

Den brændestabel, der ses på fotoet, side 224, stod der på tidspunktet for træfældningen. Han har fældet på venstre side af den sort/gule afmærkning. Det kan ikke af fotoet ses, hvad der er fældet til venstre for afmærkningen. Han husker ikke, hvilke af de træstubbe, der ses til højre for afmærkningen på fotoet, side 223, som han har fældet. Han har ikke fældet noget på venstre side, for det var fældet, da han kom. Det er ikke givet, at der er fældet noget på det område, der ses til højre på fotoet, side 217, da der ikke blev fældet noget ud for sommerhuset.

Han kan ikke svare på, om han har fældet træet, der har stået der, hvor den store stub på fotoet, side 209, ses. Det ligner ikke noget, som de har fældet. Stubben er skåret lige over, og det vil en skovhugger aldrig gøre. En skovhugger vil lave et forhug, så han ved, hvilken vej træet falder.

Den stub, der ses på fotoet, side 220, er savet med forhug med kile, sådan som en skovhugger vil gøre. Han gør det ikke selv på den måde. Den store stub, der ses på fotoet, side 218, er også savet med forhug. Det samme gælder den store stub, der ses i forgrunden på fotoet, side 219.

Han var ganske kort med til skønsforretningen. Han gik med rundt og så på de stubbe, der var markeret. Han stod ved et stort piletræ, der var afmærket med en pæl og en pind. Han husker, at der var flere stubbe, der var afmærket med en pæl og en pind.

H [redacted] har forklaret blandt andet, at er kommet i området siden 1960'erne. Fra begyndelsen kom han både på [redacted] vejen 40 og 42, men på et tidspunkt blev nr. 40 solgt fra. Han og hans søster har brugt nr. 42 siden

1990'erne. Der var altid nogen i sommerhuset. Det var lejet ud om sommeren, og han og hans søster var der i weekenderne for at kontrollere rengøringen, selvom sommerhuset var udlejet gennem et bureau.

Forud for 1990 havde han sammen med sin far plantet to rækker pil i skel på nr. 42, der var en naturgrund. Der var på et tidspunkt også et plankeværk mellem de to ejendomme. Skellet har altid været markeret. De havde også grantræer længere nede mod vandet. Der var krat over mod nr. 40. Der var kun 5 meter ind til skel, og i det område, som A■■■■ har udpeget, har der altid været krat. Der stod to rækker grantræer på nr. 40, som den tidligere ejer, ■■■■■, havde plantet. Der kom nogen og slog græsset i nr. 40, men det var ikke beboet af betydning. Det fremstod forfaldent, og han husker ikke, at han har set nogen i sommerhuset ret tit. Græsset blev kun slået på egen side hos nr. 40. Man kunne slet ikke komme igennem de to rækker pil, som han og hans far havde plantet i skel. Der var en lille gennemgang fra sommerhusene fra gammel tid. Han søster slog græsset i gennemgangen og holdt stien ren. Han har aldrig set A■■■■ i nærheden af deres grund med en græsslåmaskine. Han har heller ikke set A■■■■ med en fingerklipper eller andet. Han har kun registreret, at græsset er blevet slået af en anden mand end A■■■■ og på den anden side af pilerækkerne. Der blev vist kun slået græs i indkørslen og omkring huset. Indsigten til nr. 40 var ikke god, når der var blade på træerne, modsat, når træerne havde fældet løv.

Han og ejendomsmægleren var til stede ved overdragelsen af sommerhuset til D■■■■ i 2018. Han viste i den forbindelse L■■■■, hvor skellet var. Han havde selv sat en galvaniseret tråd op mellem de to bagskelpæle. Han viste L■■■■ de andre skelpæle. Der står en telefonkasse lige ved siden af skelpælen ved ■■■■■ vejen, og han viste også fysisk L■■■■, hvor skellet ind til nr. 40 var.

Han deltog også i skelforretningen. L■■■■ ringede til ham og spurgte ind til historikken. De træer, der var blevet fældet, var træer, som han havde plantet på egen grund sammen med sin far og svoger. Det var klart, at nr. 40 ikke havde brugt nogen del af den grund, der tilhørte nr. 42. Ved det mest trafikerede sted ved sommerhuset, var der kun 5 meter ind til skel målt fra sommerhuset. Han har holdt øje, og han ikke set nogen disponere over hans grund. Han har set, at T■■■■ har fældet gran- eller fyrretræer på egen grund.

Han har set A■■■■s svigersøn slå græs på A■■■■s grund. Der var ikke græs ud til skel på A■■■■s grund; der var fyrretræer. Grantræerne gik ikke helt ned til huset. Det øverste foto, side 99, viser A■■■■s grund og A■■■■s indkørsel. Det har ikke noget med nr. 42 at gøre. Han kunne se ind til nr. 40 om foråret og ellers mellem stammerne. A■■■■ var der ikke ret meget. Han gik en inspektionsrunde, når deres sommerhus havde været udlejet. Det var slet ikke til at slå græs mellem træerne, og A■■■■s indkørsel er mange meter fra skel; nok 4-5 meter fra skel.

Som det ses på det nederste foto, side 101, groede bevoksningen i krattet vildt og var højere end græs.

K [redacted] har forklaret blandt andet, at hun har ejet sommerhuset på [redacted] vejen 36 siden oktober 2016. Hun bruger sommerhuset rigtig meget og året rundt; gerne hver weekend og i hvert fald to gang om måneden. Hun er formand for [redacted] og er godt kendt i området. Hun er udmærket klar over, hvor [redacted] vejen 40 og 42 ligger.

Hun havde været i sommerhus i weekenden op til den mandag, hvor træerne blev fældet. Hun havde glemt sin mobil i sommerhuset og kørte derud tidlig tirsdag morgen og kunne konstatere, at der var blevet fældet træer mellem nr. 40 og 42. Ejeren af nr. 38 kom til stedet på samme tid som hende, og de stoppede begge op og talte om, hvad der var sket. Det var en kæmpe forandring. Da hun kom ind i sit sommerhus, gik hun op på første sal, hvorfra hun for første gang kunne se Samsø. Hun var godt klar over, at der skulle fældes nogle træer. Hun havde forinden talt med A [redacted] om, at der skulle fældes nogle store træer over mod [redacted]. Hun gik efterfølgende op og kiggede på området mellem nr. 40 og 42, hvor hun konstaterede, at der stod et stort træ med et hvidt/rødt bånd om. Hun var overrasket over, hvor ryddeligt der var. Nr. 40 plejede at være en meget opvokset grund. Det meste var kørt væk og ryddet op, og der var ingen der arbejdede på stedet, da hun var der. Hun havde været på besøg i nr. 42 om søndagen, hvor hun havde talt med K [redacted]. Hun sidder i klimalauget sammen med L [redacted]. Der var ikke fældet noget på grunden om søndagen. Hun var på vandring mellem L [redacted] og K [redacted]s træer om søndagen. Hun undrede sig over, at der fældet i skovområdet mellem huse, da K [redacted] ikke havde nævnt noget om, at der skulle fældes træer på deres grund. Fotoet, side 217, viser det, som hun så om tirsdagen. Hun blev meget overrasket.

Det store træ, der var markeret med et rødt/hvidt bånd, ses længst væk mod havet på fotoet, side 221. Træet står der endnu, og det står inde på T [redacted]s grund. De fotos, der ses på side 223 og 224, viser, hvordan området så ud, da hun kom derud om tirsdagen. Hun kunne se Samsø, fordi træerne mellem nr. 40 og 42 var blevet fældet. Hun havde ikke haft udsyn til Samsø tidligere netop på grund af træerne. Hun sendte senere en sms til L [redacted], hvori hun skrev, at der godt nok var blevet fældet mange træer, og at hun aldrig havde kunnet se Samsø før.

Hun havde ikke talt med T [redacted] om træfældning. K [redacted] og L [redacted] fortalte hende om søndagen, at T [redacted] skulle have fældet nogle træer. Der var blevet fældet nogle store træer på A [redacted]s grund over mod [redacted] vejen. Hun kiggede på området oppe fra [redacted] vejen. Der var en skelpæl som markerede skellet, og en elboks, som var meget tæt på skel.

O [redacted] har forklaret blandt andet, at han er pensionist og driver egen foredragsvirksomhed. Han er magister i tysk og uddannet inden for undervisning og læring. Han overtog sommerhuset [redacted]vejen 44 i 2002 sammen med sin søster og svoger. De første 10-12 år brugte han det i et par weekender, 2-3 uger i sommerferien, på helligdage og sammen med kollegaer. Han blev eneejer af sommerhuset i 2016 og brugte det en hel del herefter. Han blev pensioneret i 2019 og har brugt det meget siden da. Han boede i sommerhuset i 6-7 måneder under corona. Han kender [redacted]vejen 42, men kender kun til K [redacted] [redacted]vejen 40 på afstand. Efter hans og hans søster og svogers bedste skøn, har der ikke været aktivitet i nr. 40, mens de har haft sommerhuset. Han har ikke talt med A [redacted] i de år, de har haft sommerhuset. Indtil det nye sommerhus blev bygget gik sommerhuset under til navnet "Ruinen". Det var helt tilgroet. De kunne se skråt ind over terrassen fra deres sommerhus.

Han og hans kone var flyttet ud i sommerhuset før påske, og de hørte at træfældningen gik i gang mandag morgen med motorsave og lastbiler. De var klar over, at der skulle fældes nogle træer, fordi K [redacted] og L [redacted] havde fortalt dem det. Hans kone konstaterede på et tidspunkt, at der var fældet rigtig meget. Han gik ud og så, at der stadig var nogen, der arbejdede i området, og han talte ganske kort med en af dem, der udførte arbejdet. Der var sandsynligvis flere til at udføre arbejdet, men han så det ikke. Der var et logo på lastbilen, der holdt der. Det var noget i stil med "Vestjysk-et-eller-andet". Det kan godt have været Nordjysk [redacted]. De tog nogle billeder og sendte til K [redacted].

Forevist tilbud, side 203, kan han genkende logoet. Det var det logo, der stod på presenningen/det ydre på lastbilen, som han så. Han konstaterede, at der var blevet fældet en masse træer fra [redacted]vejen og ned til en meget smuk pil - undtagen et fyrretræ, der stod oppe ved [redacted]vejen. Hele den trekant af træer, der var på L [redacted] og K [redacted]'s grund, var blevet fældet. Han kunne se skel-pælene omkring 1 meter på den anden side af fyrretræet. Han var ikke i tvivl om, at der var blevet fældet træer på L [redacted] og K [redacted]'s grund. Deres grund plejede at være meget tilvokset, og det var den ikke længere. Han og hans kone var der også om søndagen, og den dag var ikke fældet noget. L [redacted] og K [redacted] havde på et tidspunkt tyndet lidt ud i krattet, men de havde ikke fældet noget. Han talte efterfølgende med L [redacted] og K [redacted] og fik den klare opfattelse, at der var fældet flere træer end aftalt. Han har afgivet den erklæring, der er fremlagt på side 242.

Han baserer sin udtalelse på grundens udseende. Der blev kun slået græs ind mod nr. 42. Postkassen til nr. 40 var altid stuvende fuld, og man kunne ikke se huset udefra, da grunden var så tilvokset. Han kunne se nr. 40 fra sin grund, og han har aldrig set lys i sommerhuset. L [redacted] og K [redacted] fortalte ham, at der var blevet fældet alt for mange træer, og at L [redacted] havde været ude for at tælle dem. Han vidste ikke noget om træfældningen på forhånd og hørte først om det sent

søndag. L ■■■ holdt buskværket i skovbunden nede. Det er sket med mellemrum, siden han og K ■■■ overtog sommerhuset.

**Landinspektør** ■■■ har forklaret blandt andet, at han er uddannet landinspektør og har arbejdet som landinspektør siden 2017.

Han husker skelforretningen på ■■■ vejen. Skelforretning angik det fælles skel mellem nr. 40 og 42. Under selv skelforretningen blev parterne hørt, herunder om hvordan ejendommen var blevet brugt, om brugsgrænser og tidsperspektiv. Han foretog en opmåling, gik i matriklen og indhentede historiske oplysninger, herunder om registrerede udstykningsmål. Efter skelforretningen lavede han en redegørelse. Det er hans redegørelse, der er fremlagt på side 248-251. Der var drøftelser om hævd. A ■■■ var utilfreds med skellet sådan som det var afmærket, men han kunne ikke rigtig redegøre for, hvor grænsen så gik. En af forudsætningerne for at vinde hævd er, at der har været rådet til en fast defineret grænse. Spørgsmålet om hævd faldt også på tidsperspektivet. Den ene ejendom har fået reetableret skellet i 2007 og igen i 2014. Hvis skellet var blevet defineret her, ville en eventuel råden først skulle regnes fra dette tidspunkt. Han kontaktede også den tidligere landinspektør, Landinspektørfirmaet ■■■, da det er fast praksis at indhente oplysninger hos naboerne, hvis der er tvivl om hævd. ■■■ havde heller ikke været i tvivl om, at der ikke var grundlag for hævd, og ■■■ havde derfor heller ikke indhentet oplysninger hos naboerne, men blot orienteret dem. Han tog kontakt til ■■■, fordi en af advokaterne gjorde opmærksom på, at der var sket skelreetablering tidligere. Hans korrespondance med ■■■ er fremlagt på side 257. Der var sket skelreetablering i 2007 og 2020; den første gang på den ene ejers anmodning og senere på den anden ejers anmodning. Der er derfor taget hensyn til det som begge part har oplyst, og skelgrænserne har været i overensstemmelse med oplysningerne i matriklen i 2007 og 2020

Kortet, side 256, viser udstykningsmålene. Han var ude og finde skelrørene i marken, og det stemte med udstykningsmålene.

Han kan ikke ud fra fotos se, om der er en fysisk grænse i marken. Han husker ikke, om fotoet, side 268, var et af de fotos, som han blev forevist. Han har kigget på den del materiale igennem. Det samme gælder fotoet, side 269. Han husker ikke, om han har set fotoet digitalt. De røde skelgrænser er vist også lidt skæve. Man kan ikke bare tage et matrikelkort og lægge det ned over et kort, da man for det første ikke ved, hvordan kortet er orienteret. Udstykningsmålene på kortet, side 256, er lavet ved en lokal måling. Der kan godt være forvanskninger i matrikelkortet, og man kan ikke bare bruge matrikelkortet til at indplacere skel, da der ikke er optaget satellitmål i området.



Han husker fotoet, side 272, og han kan ikke se en fast grænse og endnu mindre målsætte den. Der var ingen brugsgrænse, da de afholdt skelforretningen. Man ville godt kunne se en brugsgrænse, selvom træerne var væk. Man er nødt til at have en defineret grænse for at tage stilling til hævde, og det var der ikke.

**Skønsmand E** har forklaret blandt andet, at han har læst begge erklæringen inden retsmødet, og at han vedstår dem. Han har været ude på ejendommen to gange; første gang sammen med parterne og anden gang alene.

Under den første skønsforretning gik de tingene igennem sammen, og han fik påvist det, som han skulle forholde sig til. Han mener, at parterne gik med rundt og udpegede de træer, der var skåret ned. Han husker ikke, om træerne var mærket under den første skønsforretning, men det var de under den anden skønsforretning.

Foreholdt sin besvarelse af spørgsmål 1, har skønsmanden forklaret, at det er korrekt, at hvert af de nedskårne træer var afmærket med en pæl og et skilt med nummer. Han vurderede hvert træ og angav arten på træet. Stregerne ud for nr. 26 og 27 betyder, at han også vurderede, at der her var tale om gamle piletræer. Det kan være svært at artsbestemme nedskårne træer.

Ved besvarelsen af spørgsmål 2 lavede han en kalkulation og bad også en erfarer kollega om at komme med bud. De har ikke en særlig beregningsmodel til brug for fastsættelse af omkostninger til reetablering af træer og bevoksninger. Beregningen er baseret på erfaring og akkordpris for det arbejde, der skal udføres ved reetableringen. Branchestandard i værdisætning af træer er ikke helt egnet i denne situation, da branchestandarden medinddrager parametre som trivsel, værdi og biologi, hvilket ikke er hensigtsmæssigt i denne sag. Han har fastsat omkostningerne ud fra sin erfaring med området og afstemt det med en erfarer kollega. Etablering og vanding i 5 år er en tung, men absolut nødvendig udgiftspost. Der skal vandes 15-20 gange over en sommer ellers overlever træerne ikke. Hvis man havde anvendt branchestandarden for værdisætning af træer, ville man nok været kommet frem til et væsentligt højere tal.

Der var ikke meget tilbage; det var skåret helt ned. Jo mere, der er at skyde fra, jo hurtigere vokser træet op igen. Mange træer har sovende skudøjne, men de aftager jo længere ned mod roden, man kommer. Andre træer skyder fra roden.

Ved den anden skønsforretning var begge parter til stede, med de deltog ikke. Han mener ikke, at træerne var afmærket under den anden skønsforretning. Nogle af træerne kunne han ikke genfinde, da der var en del ukrudt og genvækst af bævreasp. Hans grundlag for at genfinde træerne var et kort fra den første skønsforretning. Han mener, at kortet var med som bilag til den første skønserklæring. Der er tale om en skønnet placering. Han tegnede ikke de 45

opmærkede nedskårne træer ind på et bilag under den første skønsforretning. Under den anden skønsforretning kunne han se det på stubbene. De træer, som han så under den første skønsforretning, var blevet fældet på samme tidspunkt.

Ved den anden skønsforretning var der gået omkring et år siden den første skønsforretning, og han ville godt kunne have set, hvis nogle af de træer, som han nu kiggede på, var blevet fældet for nylig. Under den første skønsforretning var det ikke på tale, at der var fældet andre træer end dem, som han fik påvist. Han kunne ikke finde alle træerne under den anden skønsforretning, da der var sket genvækst og overvoksning.

Foreholdt sin besvarelse af spørgsmål SS 1 har skønsmanden forklaret, at han ikke er usikker på, om det er de samme træer. Han kan ikke have taget fejl, eftersom han af snittet kan se, hvornår træet er fældet. Han kunne ikke være sikker på, at han kunne genfinde de 45 nedskårne træer, når de ikke længere var opmærket, men han mindes ikke, at der var ret mange andre stubbe under den første skønsforretning, end de 45 stubbe, der blev påvist.

Forevist kort, side 300, har skønsmanden forklaret, at der er tale om en omtrentlig placering af stubbene. Han trak et målebånd fra en stub og ud til skellinjen. Som han husker det, trak han et målebånd omtrentligt langs skellinjen, målt fra baglinjen. Han lagde sit målebånd på 50 meter på skellinjen og målte afstanden fra en stub til skellinjen med en tommestok eller et 5 meter målebånd. Han hentede kortet, side 300, på sagen. Placeringen af træerne skal anses som vejledende. Det er ikke helt præcist i forhold til en landinspektørs opmåling. Han mener ikke, at han havde listen, side 289, under den første skønsforretning.

Han er uddannet anlægsgartner og underviser i anlæg, ligesom han har været med i flere normgrupper, herunder i forbindelse med revision af disse. Han har arbejdet som anlægsgartner siden 1978, og han begyndte som skønsmand i 1984. Både han selv og andre er af den opfattelse, at han er kompetent til arbejdet som skønsmand.

Den omtrentlige placering af træerne på kortet, side 300, kan variere med omkring en meter. Kortet, side 300, er det samme som sagens bilag 1. Han hentede bilag 1 på portalen. Fastsættelsen af fældningstidspunktet beror på et skøn. Hvis et træ er fældet tidligt forår, vil der typisk flyde saft fra træet. Man vil også på baggrund af farven på snittet kunne se, om fældningen er sket for et eller to år siden. Hvis træet er fældet for mere end to år siden, bliver det svært. Foreholdt sin besvarelse af spørgsmål SS 3 har skønsmanden forklaret, at det er svært at komme fældningstidspunktet nærmere end vinterhalvåret 2020, dvs. perioden fra november til februar/marts. Fældningen er ikke sket i foråret, da han i givet fald ville have bemærket væskeflod fra birketræerne.

Han kan afvise, at fældningen er sket i foråret 2021, fordi der er birketræer mellem de fældede træer, og kommer man hen på foråret, vil der være meget væskeflod ved fældning.

De stubbe, der ses på fotos, side 217-219, fremstår frisk overskårne. Han er usikker på, om stubben, side 220, er frisk, da der er sorte jordslåede mærker på stubben. Savsmuldet ser nyt ud. Det er i hvert fald ikke mere end ½ år gammelt. De stubbe, der ses på fotoet, side 219, er ikke mere end et år gamle. Han kan ikke sige noget om, hvor gamle stubbene er. Det er i det hele taget svært at sige noget ud fra fotos. Han kan ikke svare på, om de stubbe, der ses på fotoet, side 222, fremstår friske. Han tør ikke sige, om den stub, der ses på det øverste fotos, side 214, er frisk eller et år gammel, men den kan godt være rimelig frisk.

Efter forevisning og pausering af video, optaget af D [REDACTED] den 25. april 2021, forklarede skønsmanden, at de stubbe, der ses på videoen, fremstår friske ud fra snittet, og at det er mere sandsynligt, at stubbene er friske og ikke fra året før. Den 25. april 2021, hvor videoen er optaget, er i hans optik også en del af "vinterhalvåret". Han skulle have skrevet vinterhalvåret 2020/2021 ved besvarelsen af spørgsmål SS 3. Når han skrev "vinterhalvåret 2020", mente han det vinterhalvår, der begyndte i 2020. Han kan ikke på måneder sige, hvor længe vinterhalvåret varer. Vinterhalvåret er den periode, hvor træerne ikke er i vækst, og vinterhalvåret varer, indtil der kommer blade på træerne. Der er ikke blade på de træer, der ses på videoen. Han kan ikke afgøre, om træerne er fældet en uge eller en måned før den 25. april 2021.

Hvis der strømmer væske fra nedskårne birketræer, har der været blade på. Vurderingen vil være mere sikker, hvis han har set stubbene med egne øjne. Hvis skønsforretningen afholdes to år efter nedskæringen, vil man ikke kunne konstatere evt. væskeflod fra birketræerne, og dette parameter vil derfor ikke være relevant.

### **Parternes synspunkter**

A [REDACTED] og K [REDACTED] har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med deres påstandsdokument, hvoraf følgende fremgår:

"Til støtte for den nedlagte påstand 1 gøres det overordnet gældende, at sagsøgerne opfylder betingelserne for at vinde hævde over det omtvistede areal således, at skelgrænsen er som angivet på bilag 1.

#### 1. Faktisk råden

Det gøres gældende, at sagsøgerne har udøvet en faktisk råden i hævdtid. Rådigheden har haft en *ensartet karakter* i hævdeperioden og har været udøvet af såvel sagsøgerne som den tidligere ejer af [REDACTED] vejen 40.

Rådigheden har været udøvet stadigt og regelmæssigt (kontinuerligt) af sagsøgerne i hele ejertiden.

Særligt henledes opmærksomheden på sagsøgerne pasning og vedligeholdelse af det omtvistede areal, der naturligt har været anvendt i tilknytning til sagsøgernes ejendom, på sagsøgernes side af træskelslinjen.

Dette er dokumenteret ved bl.a. fotos gennem tiden fra sagsøgerne, hvor man kan se træskelslinjen.

Det gøres gældende, at det omtvistede areal hurtigt ville have "groet til", hvis der ikke var udført vedligeholdelse, græsklipning mv. af sagsøgerne og disses tidligere svigersøn, hvilket bl.a. understøttes af skønsmandens oplysninger om, at området er præget af megen genvækst, jf. SS 1.

Hvis sagsøgerne ikke havde passet det omtvistede areal som ejer, ville det have været et vildnis i løbet af kort tid.

## 2. Uberettiget råden

Det gøres gældende, at sagsøgerne opfylder betingelsen om at have rådet uberettiget og ageret som ejere af det omtvistede areal uden aftale, samtykke eller tilladelse. Sagsøgerne har under alle omstændigheder indtrådt i den tidligere ejers allerede vundne hævde over det omtvistede areal.

## 3. Hævdstiden

Det gøres gældende, at sagsøgerne opfylder betingelsen om at have udøvet sin råden stadigt og regelmæssigt over en periode på mindst 20 år.

Det bemærkes, at hævdstiden er 20 år for bl.a. ejendomshævd, jf. Danske Lov 5-5-1. Afbrydelse af hævde kan ske ved *retslige skridt* i form af f.eks. anmodning om skelforretning. Afbrydelse af hævds erhvervelsen medfører, at hævdstiden "nulstilles".

Allerede idet sagsøgerne overtog [redacted] vejen 40 i 1997 har sagsøgerne isoleret set ageret som ejere af det omtvistede areal i mindst 20 år, uagtet at den tidligere ejer af sagsøgernes ejendom på samme vis rådede over arealet på denne måde.

Til støtte for den nedlagte påstand 2 gøres det overordnet gældende, at de sagsøgte skal pålægges at betale sagens omkostninger helt eller delvist, idet

der herved skal tages hensyn til interesserne i en konstatering af ejendomsgrænsens rette beliggenhed, herunder baggrunden for skelforretningen.

Der lægges særlig vægt på, at de sagsøgte har haft betydelige interesser i at konstatere skellet i forbindelse med de sagsøgtes opførelse af ny bebyggelse på egen grund.

#### 4. Syn og skøn

Der er afholdt syn og skøn under retssagen, hvor skønsmanden af de sagsøgte er blevet bedt om at få registreret antallet af fældende træer mv. og de hermed forbundne omkostninger til genetablering af træer i samme omfang.

Dette i relation til de sagsøgtes nedlagte påstand 3 om, at sagsøgerne skal erstatte de sagsøgte de træer, der er fældet af sagsøgernes træfældningsfirma i det omtvistede areal.

Skønsmanden har besigtiget området ad to omgange for at kunne besvare skønstemaerne, og har i den anledning vurderet, at der er fældet 15 træer, der ikke skyder igen.

Samtidig er skønsmanden bedt om at fastsætte træernes placering på grunden, jf. SS 1.

Skønsmanden har herved udpeget træernes placering uden for det omtvistede areal og langt inden på de sagsøgtes grund, og det gøres gældende, at de sagsøgte selv har stået for fældning af disse træer, jf. skønserklæringen af 13. august 2023.

Dette understøttes i øvrigt af, at træfældningen af disse træer dateres af skønsmanden til at være sket i vinterhalvåret 2020, hvilket er langt tidligere end træfældningsfirmaets udførelse.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at træfældningsfirmaet under ingen omstændigheder har fældet træer inde på de sagsøgtes grund og dermed uden for beplantningsbæltet. Dette kan bekræftes under vidneforklaring af K [REDACTED].

Allerede af denne grund kan de sagsøgtes erstatningskrav ikke anerkendes.”

L [REDACTED] og K [REDACTED] har i det væsentlige procederet i overensstemmelse med deres påstandsdokument, hvoraf følgende fremgår:

”Til støtte for de sagsøgtes frifindelsespåstand gøres det overordnet gældende, at sagsøgerne ikke har løftet bevisbyrden for, at betingelserne for sagsøgernes påstand om hævd over det omtvistede areal er opfyldt.

Det gøres gældende, at sagsøgernes bevisbyrde i denne sag er skærpet henset til den afholdte skelforretning. Sagsøgernes må således tilvejebringes et særligt sikkert grundlag, såfremt resultatet af skelforretningen skal ændres. Det bestrides, at sagsøgerne har eller kan tilvejebringe et sådant grundlag.

Det bestrides desuden, at sagsøgerne har dokumenteret en ejers råden over det omtvistede areal, der på nogen måde berettiger til hævd. Sagsøgerne har således ved deres egen blotte subjektive opfattelse og oplysning af sagen ikke dokumenteret råden over arealet med en intensivitet og periode, der gør en mulig råden hævdstiftende.

Tilsvarende bestrides det, at den evt. græsslåning eller andet havearbejde - som sagsøgerne hovedsageligt støtter sin hævdpåstand på - udgør en råden, der kan give grundlag for at vinde hævd.

Dette gør sig især gældende, når sagsøgerne i hvert fald senest i 2007 (bilag 4) fra egen landinspektør blev bibragt oplysninger om rette skelforhold og dermed ejerskabet til det nu omtvistede areal. Sagsøgernes onde tro om skelgrænsen indebærer, at sagsøgerne allerede af denne grund er udelukket fra at kunne vinde hævd over arealet

Det bestrides endvidere, at der er grundlag for at fravige landinspektørens fordeling af omkostningerne ved skelforretningen, idet det bemærkes, at skelforretningen blev begæret af sagsøgerne, og at skelforretningen fuldt ud bekræfter de sagsøgtes opfattelse af skellets placering. Det bestrides derfor, at de sagsøgte har haft nogen interesse i at få skellets placering bekræftet ved en særskilt skelforretning. De sagsøgte havde allerede ved sagens bilag 5 sikret sig de rette skelforhold til brug for de sagsøgtes overvejelse om en tilbygning til sommerhuset. Det således gældende, at de sagsøgte fra frifindes for sagsøgernes betalingspåstand.

Til støtte for de sagsøgtes selvstændige betalingspåstand gøres det gældende, at sagsøgerne i strid med parternes aftale har fældet et betydeligt antal træer mv. på de sagsøgtes ejendom, og sagsøgerne er derfor pligtige til at genetablere området eller betale erstatning til de sagsøgte.

Det er efter de sagsøgtes opfattelse en skærpende omstændighed, at træfældningen er sket i fuld bevidsthed om skellets placering, der var tydeligt og fysisk afmærket med skelpæle og trådhegn, og alene med det formål at forbedre udsigten fra sagsøgernes ejendom. Der henvises i den forbindelse

bl.a. til den fremlagte video optaget umiddelbart efter sagsøgernes fældning.

Da det har formodningen imod sig, at de sagsøgte har accepteret træfældning på sagsøgtes ejendom, gøres det gældende, at sagsøgerne har bevisbyrden for, at træfældningen har været berettiget, og det bestrides, at sagsøgerne har løftet denne bevisbyrde.

Det gøres gældende, at erstatningskravet stort kr. 303.750. fuldt ud er dokumenteret af de fremlagte tilbud om genplantning, hvilket også understøttes af skønsmandens vurdering af genplantningsudgiften, der udgør et beløb i samme niveau, nemlig 275.000 kr. ”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

### **Rettens begrundelse og resultat**

A [redacted] og K [redacted] erhvervede i 1997 ejendommen beliggende [redacted] vejen 40, [redacted], der er en fritidsbolig, og som grænser op til ejendommen beliggende [redacted] vejen 42, [redacted], der også er en fritidsbolig. Sidstnævnte har været ejet af L [redacted] og K [redacted] siden 1. januar 2018.

Sagen angår i første række, om A [redacted] og K [redacted] har opnået ejendomshævd over en del af [redacted] vejen 42, [redacted]. Det omtvistede areal er i bilag 50 angivet som et smalt grundstykke langs ejendommene afgrænset af det matrikulære skel markeret med en rød linje og den påståede skelgrænse markeret med en stiplede linje.

Efter Danske Lovs 5-5-1 kan der opnås hævd, hvis der i 20 år er udøvet en ejers råden. Det er blandt andet en betingelse for at opnå hævd, at det kan fastslås, hvortil der er rådet, at der er rådet på en måde, der må anses for naturlig for en ejer efter de stedlige forhold, og at denne råden er retsstridig.

A [redacted] har forklaret, at der var defineret græs ind til en træskelrække, da de overtog ejendommen, og at han og hans familie har slået græs ind til denne træskelrække, lige siden de over tog ejendommen. A [redacted] har videre forklaret, at han og hans familie har slået græs i en åbning i beplantningen mellem ejendommene og bag en brændestabel, og at græsslåningen ind til træskelrækken, i åbningen i beplantningen og bag brændestablen er foretaget på det omtvistede areal.

Det kan efter bevisførelsen, herunder forklaringen fra A [REDACTED], ikke fastlægges til hvilken grænse, A [REDACTED] og K [REDACTED] mener, at de eller de tidligere ejere af deres ejendom har rådet.

Retten finder det på den baggrund, og efter bevisførelsen i øvrigt, ikke godtgjort, at A [REDACTED] og K [REDACTED] eller de tidligere ejere af deres ejendom har udøvet en ejers råden over det areal, der er omfattet af A [REDACTED] og K [REDACTED]s hævdpåstand.

L [REDACTED] og K [REDACTED] frifindes herefter for A [REDACTED] og K [REDACTED]s påstand 1 om skellets placering.

Skelforretningen blev rekvireret af A [REDACTED] og K [REDACTED], og navnlig henset til baggrunden for tvistens opståen, sagens forløb og parternes påstande under skelforretningen, finder retten, at der ikke er grundlag for at bestemme, at L [REDACTED] og K [REDACTED] endeligt skal bære nogen del af omkostningerne til skelforretningen, jf. udstykningslovens § 39, stk. 1.

L [REDACTED] og K [REDACTED] frifindes herefter for A [REDACTED] og K [REDACTED]s påstand 2 om betaling af 67.070 kr.

A [REDACTED] og K [REDACTED] indgik i foråret 2021 aftale om blandt andet træfældning ved skel med [REDACTED]. Efter bevisførelsen, herunder navnlig forklaringerne fra L [REDACTED] og vidnerne K [REDACTED] og O [REDACTED], lægges det til grund, at [REDACTED] udførte træfældningen mandag den 19. april 2021, og at der ikke forud herfor var sket træfældning på L [REDACTED] og K [REDACTED]s ejendom. På samme grundlag sammenholdt med videoen optaget den 25. april 2021, skønsmandens besvarelse af spørgsmål 1 og 3 og skønsmandens forklaring, lægges det videre til grund, at [REDACTED] i forbindelse med træfældningen den 19. april 2021 fældede et betragteligt antal træer på L [REDACTED] og K [REDACTED]s ejendom. Skønsmandens omtrentlige placering af stubbene på et kortbilag ved besvarelsen af det supplerende spørgsmål SS 1 kan ikke føre til et andet resultat, da det efter skønsmandens forklaring må lægges til grund, at skønsmanden som kort har anvendt bilag 1, der er et luftfoto af ejendommene med A [REDACTED] og K [REDACTED]s oprindelige angivelse af skellets placering. Retten tilsidesætter herved K [REDACTED]s forklaring om, at [REDACTED] ikke har fældet træer på L [REDACTED] og K [REDACTED]s ejendom, og at træerne på denne ejendom allerede var fældet, da han ankom til adressen.

Herefter, og som sagen er forelagt, er A [REDACTED] og K [REDACTED] pligtig at erstatte L [REDACTED] og K [REDACTED]s udgifter til retab-



lering af de fældede træer. Af skønsmandens besvarelse af spørgsmål 2 fremgår, at 15 træer har taget varig skade og derfor skal reableres, og at de samlede udgifter til reablering, fordelt på planteleverance, plantning, hjælpematerialer m.v., etableringspleje og vanding i 5 år, udgør 275.000 kr., inkl. moms. Efter bevisførelsen er der ikke grundlag for at antage, at udgiften til reablering burde have været fastsat efter branchestandarden for Værdisætning af træer 2003 (VAT03). Retten finder efter en samlet vurdering, at erstatningen skønsmæssigt kan fastsættes til 275.000 kr.

Herefter, og da rentepåstanden er ubestridt, tager retten L [REDACTED] og K [REDACTED]s selvstændige påstand delvist til følge med 275.000 kr.

#### *Sagsomkostninger*

Efter sagens udfald skal A [REDACTED] og K [REDACTED] betale sagsomkostninger til L [REDACTED] og K [REDACTED]. Sagsomkostningerne fastsættes til 122.252,75 kr., hvoraf 70.000 kr. er fastsat til dækning af advokatbistand, 9.500 kr. til dækning af retsafgift, 11.617,10 kr. til dækning af vidnegodtgørelse og 31.135,65 kr. til dækning af udgifter til syn og skøn. Der herved lagt vægt på sagens værdi, udfald, omfang og forløb, herunder at hovedforhandlingen har været to retsdage, og at der er afholdt syn og skøn i sagen. Beløb til dækning af udgift til advokatbistand indeholder moms, da det er oplyst, at L [REDACTED] og K [REDACTED] ikke er momsregistreret.

#### **THI KENDES FOR RET:**

De sagsøgte, L [REDACTED] og K [REDACTED], frifindes for sagsøgernes, A [REDACTED] og K [REDACTED], påstand 1 og 2.

Sagsøgerne, A [REDACTED] og K [REDACTED], skal til de sagsøgte, L [REDACTED] og K [REDACTED], betale 275.000 kr. med tillæg af sædvanlig procesrente fra den 7. februar 2022.

Sagsøgerne, A [REDACTED] og K [REDACTED], skal til de sagsøgte, L [REDACTED] og K [REDACTED], betale sagsomkostninger med 122.252,75 kr.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.